

EUROOPA KOHTU OTSUS
14. november 1995*

Kapitali vaba liikumine – Teenuste osutamise vabadus – Intressitoetus
elamuehituslaenude puhul – Toetuse andnud liikmesriigis heaks kiitmata krediidasutuses
sõlmitud laenuleping

Kohtuasjas C-484/93,

mille esemeks on Euroopa Kohtule EÜ asutamislepingu artikli 177 alusel esitatud Conseil
d'État du Luxembourg'i eelotsusetaotlus, millega soovitakse saada nimetatud kohtus
poolleiolevas vaidluses järgmiste poolte vahel:

Peter Svensson,

Lena Gustavsson

ja

Ministre du Logement et de l'Urbanisme

eelotsust EÜ asutamislepingu artiklite 67 ja 71 tõlgendamise kohta,

EUROOPA KOHUS

koosseisus: president G. C. Rodríguez Iglesias, kodade esimehed D. A. O. Edward ja
G. Hirsch, kohtunikud G. F. Mancini, F. A. Schockweiler, J. C. Moitinho de Almeida
(ettekandja), C. Gulmann, J. L. Murray, P. Jann, H. Ragnemalm ja L. Sevón,

kohtujurist: M. B. Elmer,

kohtusekretär: vanemametnik D. Louterman-Hubeau,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

– põhikohtuasja hagejad, esindaja: advokaat Fernand Entringer, Luxembourg,

– Kreeka valitsus, esindajad: valitsuse riikliku õigusnõukogu riiklik õigusnõunik
Panagiotis Kamarineas ja valitsuse riikliku õigusnõukogu volitatud esindaja Christina
Sitara,

---

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

– Euroopa Ühenduste Komisjon, esindaja: õigusnõunik Marie-José Jonczy ja õigustalituse ametnik Hélène Michard,

arvestades kohtuistungil ettekannet,

olles 14. märtsi 1995. aasta kohtuistungil ära kuulunud suulised märkused, mille esitasid põhikohtuasja hagejad, esindaja: Fernand Entringer, Luksemburgi valitsus, esindaja: advokaat A. Rodesch, Luxembourg, Kreeka valitsus, esindaja: Panagiotis Kamarineas, ja komisjon, esindajad: Marie-José Jonczy ja Hélène Michard,

olles 17. mai 1995. aasta kohtuistungil ära kuulunud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1. Conseil d'État du Luxembourg (Luksemburgi riiginõukogu) esitas 28. detsembri 1993. aasta otsusega, mis saabus Euroopa Kohtusse sama aasta 30. detsembril, EÜ asutamislepingu artikli 177 alusel eelotsuse küsimuse asutamislepingu sätete ja eelkõige artiklite 67 ja 71 tõlgendamise kohta.

2. See küsimus kerkis vaidluses Luksemburgis elavate abikaasade Svenssoni ja Gustavssoni ning *Ministre du Logement et de l'Urbanisme*'i (elamu- ja linnaplaneerimise ministri) vahel, kes keeldus 5. novembri 1992. aasta otsusega andmast neile intressitoetust ülalpidamisel olevate laste eest laenu puhul, mis oli mõeldud eluaseme ehitamiseks Bérelange'i ja mille kohta oli leping sõlmitud Liège'is (Belgias) asutatud ja asuva Comptoir d'escompte de Belgique SA-s.

3. Keeldumise aluseks on 17. juuni 1991. aasta suurhertsogi määruse (millega sätestatakse õigus saada intressitoetust eluaseme ehitamiseks, omandamiseks või kordategemiseks) artikli 1 punkt 3, mis lubab anda intressitoetust ainult isikutele, kes on sõlminud laenulepingu Luksemburgis heakskiidetud krediidasutuses. Comptoir d'escompte de Belgique'i puhul ei ole see tingimus aga täidetud.

4. Conseil d'État du Luxembourg, kellele esitati selle otsuse peale kaebus, tõdes, et suurhertsogi määrusega ei ole volitusi andva õigusliku aluse piire ületatud, ning otsustas menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas see, kui liikmesriik nõuab, et sotsiaalabi andmiseks eluaseme tarvis, eelkõige intressitoetuse andmiseks peab olema täidetud tingimus, mille kohaselt subsideeritud eluaseme ehitamise, omandamise või kordategemise rahastamiseks mõeldud laenu lepingud peavad olema sõlmitud selles liikmesriigis heakskiidetud krediidasutuses, on vastuolus Rooma lepingu sätete ning eelkõige selle artiklitega 67 ja 71?”

5. Vastavalt Euroopa Kohtu kohtupraktikale (vt eelkõige 11. novembri 1981. aasta otsust kohtuasjas 203/80: Guerrino Casati, EKL 1981, lk 2595, punktid 8–13) ei saa asutamislepingu artikli 67 lõike 1 põhjal eeldada kohe ülemineku perioodi lõpust kapitali

vaba liikumise piirangute kaotamist. Need kaotatakse nimelt artikli 69 alusel vastu võetud nõukogu direktiividega.

6. Sellega seoses tuleb märkida, et kapitali vaba liikumise piirangud kaotati nõukogu 24. juuni 1988. aasta direktiiviga 88/361/EMÜ asutamislepingu artikli 67 rakendamise kohta (EÜT L 178, lk 5, ELT eriväljaanne 10/001, lk 10), mis võeti vastu artikli 69 ja artikli 70 lõike 1 alusel ja kehtis käesoleva kohtuasja asjaolude asetleidmise hetkel. Nimelt on selle artiklis 1 sätestatud:

„Ilma et see piiraks järgnevate sätete kohaldamist, peavad liikmesriigid kaotama liikmesriikide residentide vahelise kapitali liikumise piirangud. Käesoleva direktiivi kohaldamise hõlbustamiseks liigitatakse kapitali liikumine vastavalt I lisas esitatud nomenklatuurile.”

7. Selle lisa VIII punktis on aga ära toodud just lühiajalised, keskmise tähtajaga ja pikaajalised finantslaenud ja krediit. Sellest nähtub, et nende tehingutega seotud kapitali liikumine on juba liberaliseeritud.

8. Seega tuleb analüüsida, kas käesoleval juhul käsitletav õigusnorm sisaldab sel viisil liberaliseeritud kapitali liikumise piirangut.

9. Sellega seoses tuleb märkida, et vastavalt eelnimetatud suurhertsogi määruse artiklile 1 antakse intressitoetust üksnes siis, kui teatavatele tingimustele vastavad isikud tõendavad lisaks, et nad „sõlmisid Luksemburgi Suurhertsogiriigis heakskiidetud krediidasutuses või sotsiaalkindlustussüsteemi pensioniasutuses laenulepingu, et ehitada, omandada või teha korda eluaset, mis asub Luksemburgi Suurhertsogiriigi territooriumil ja kus taotleja tegelikult alaliselt elab”. Vastusest, mille Luksemburgi valitsus ühele Euroopa Kohtu esitatud küsimusele andis, selgub, et heakskiidu saamiseks peab pank olema asutatud Luksemburgis või seal peab asuma tema filiaal või harukontor.

10. Õigusnormid, milles nõutakse, et pangal oleks liikmesriigis asutus, et seal elavad laenusaajad võiksid saada riigi poolt riiklikest vahenditest antavat intressitoetust, on aga niisugused, et veenavad asjaomaseid isikuid mitte pöörduma teises liikmesriigis asuvate pankade poole, ja järelikult kujutavad endast sellise kapitali vaba liikumise nagu pangalaenud piirangut.

11. Lisaks tuleb märkida, et asutamislepingu artikli 61 lõikes 2 on sätestatud: „Kapitali liikumisega seotud pangandus- ja kindlustusteenused liberaliseeritakse rööbiti kapitali liikumise liberaliseerimisega.” Kui niisugused tehingud nagu pankade antavad elamuehituslaenud on teenused asutamislepingu artikli 59 tähenduses, tuleb analüüsida ka seda, kas eelotsusetaotluse esitanud kohtu nimetatud õigusnormid on kooskõlas asutamislepingu teenuste osutamise vabadust käsitlevate sätetega.

12. Esiteks tuleb tõdeda, et õigusnormid, millega kehtestatakse intressitoetuste andmiseks tingimus, et laenulepingud peavad olema sõlmitud asjaomasel liikmesriigis heakskiidetud asutuses, kujutab endast ka teistes liikmesriikides asuvate krediidasutuste diskrimineerimist, mis on asutamislepingu artikli 59 esimese lõiguga keelatud.

13. Teiseks tuleb analüüsida, kas niisugused õigusnormid võivad olla asutamislepingu sätete seisukohast põhjendatud. Sellega seoses märgib Luksemburgi valitsus, keda toetab Kreeka valitsus, et kõnesolev nõue kuulub sotsiaalpoliitiliste meetmete hulka, millel on oluline rahanduslik ja majanduslik mõju. Ainuüksi 1994. aastal oli nõnda riigi eelarvesse toetusteks kantud summa 1 410 236 417 BFR, s.o ligikaudu 1% kogueelarvest. Luksemburgi Suurhertsogiriik saab rahandusametuste kasumimaksu kaudu tagasi olulise osa, umbes poole intressitoetusteks makstud vahenditest, mis võimaldab tal jätkata sotsiaalpoliitikat eluasemevaldkonnas ja eraldada suuri summasid eraldi eluasemefondi. Sellest järeldub, et kõnesolevate õigusnormide puudumisel oleks eluasemetoetuse poliitika määratud lõppemisele või vähemalt ei saaks riik pakkuda nii suurt toetust kui oma praeguses poliitikas, nii et sellised õigusnormid on asutamislepingu artikli 59 lõikega 1 kooskõlas.

14. Selle argumendiga ei saa nõustuda.

15. Nagu punktis 12 on märgitud, sisaldavad kõnesolevad õigusnormid nimelt diskrimineerimist asukoha alusel. Niisugune diskrimineerimine võib aga olla õigustatud ainult asutamislepingu artikli 56 lõikes 1 nimetatud üldise huvi põhjustega, millele on viidatud artiklis 66 ja mille hulgas ei ole majanduslikku laadi eesmärke (vt eelkõige 25. juuli 1991. aasta otsust kohtuasjas C-288/89: Stichting Collectieve Antennevoorziening Gouda jt v. Commissariaat voor de Media, EKL 1991, lk I-4007, punkt 11).

16. Mõistagi leidis Euroopa Kohus oma 28. jaanuari 1992. aasta otsustes kohtuasjas C-204/90: Hanns-Martin Bachmann v. Belgia riik (EKL 1992, lk I-249) ja kohtuasjas C-300/90: komisjon v. Belgia Kuningriik (EKL 1992, lk I-305), et vajadus tagada maksusüsteemi ühtsus võib õigustada niisuguseid õigusnorme, mis piiravad nii töötajate vaba liikumist kui ka teenuste osutamise vabadust.

17. Antud juhul ei ole see siiski nii.

18. Nimelt samal ajal kui eelnimetatud kohtuasjades oli otsene seos maksete mahaarvatavuse ja nende summade maksustamise vahel, mida kindlustusandjad pidid vanaduspensioni- ja surmajuhtumikindlustuse lepingute alusel tasuma, ja seda seost tuli säilitada kõnesoleva maksusüsteemi ühtsuse hoidmiseks, ei ole antud juhul mingit otsust seost esiteks laenuvõtjatele intressitoetuste andmise ja teiseks selle rahastamise vahel rahandusametuste kasumitelt võetava maksuga.

19. Seega tuleb liikmesriigi kohtule vastata, et see, kui liikmesriik nõuab, et sotsiaalabi andmiseks eluaseme tarvis, eelkõige intressitoetuse andmiseks peab olema täidetud tingimus, mille kohaselt subsideeritud eluaseme ehitamise, omandamise või kordategemise rahastamiseks mõeldud laenu lepingud peavad olema sõlmitud selles liikmesriigis heakskiidetud krediidasutuses, on vastuolus asutamislepingu artiklitega 59 ja 67.

Kohtukulud

20. Euroopa Kohtule märkusi esitanud Luksemburgi ja Kreeka valitsuse ning Euroopa Ühenduste Komisjoni kohtukulud ei hüvitata. Et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus liikmesriigi kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse nimetatud kohus.

Esitatud põhjendustest lähtudes

EUROOPA KOHUS

vastuseks Conseil d'État du Luxembourg 28. detsembri 1993. aasta otsusega esitatud eelotsuse küsimusele, otsustab:

See, kui liikmesriik nõuab, et sotsiaalabi andmiseks eluaseme tarvis, eelkõige intressitoetuse andmiseks peab olema täidetud tingimus, mille kohaselt subsideeritud eluaseme ehitamise, omandamise või kordategemise rahastamiseks mõeldud laenu lepingud peavad olema sõlmitud selles liikmesriigis heakskiidetud krediidasutuses, on vastuolus EÜ asutamislepingu artiklitega 59 ja 67.

Rodríguez Iglesias

Edward

Hirsch

Mancini

Schockweiler

Moitinho de Almeida

Gulmann

Murray

Jann

Ragnemalm

Sevón

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 14. novembril 1995 Luxembourgis.

Kohtusekretär

President

R. Grass

G. C. Rodríguez Iglesias